

Indledningen er redigeret af Emilie Karner Hansen og Krista Stinne Greve Rasmussen
Tilsyn ved ph.d. Vibeke A. Pedersen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med
punktcommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

Sange ved Indvielsen af Den ny Asylskole, 1841

ved Kirsten Vad

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Asylskolen
- 3 Der skinner en Sol i Lys og Lön
 - 3.1 Melodi
- 4 Anvendt litteratur

1 Anledning

I 1829 havde prinsesse Caroline Amalie stiftet et børneasyl i København. Her kunne børn mellem to og syv år blive passet, hvis deres forældre arbejdede uden for hjemmet. Asylet blev dermed forløber for daginstitutioner, som vi kender dem i dag. Til at begynde med hed det Caroline Amalies Asyl, men efter tronskiftet i 1839 blev det kaldt Dronningens Asyl (*Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl* 1904, s. 10-17).

I løbet af årene opstod et ønske om at oprette en skole i forbindelse med asylet. Dette blev en realitet i 1841, hvor en asylskole blev indviet den 19. september. Ved denne lejlighed bidrog Grundtvig med en tale og sangen "Der skinner en Sol i Lys og Lön". Sangen blev senere hen de grundtvigske friskolers slagsang (Hansen 1951, s. 64).

2 Asylskolen

Asylskolen havde til huse i Nørregade (*Beretning*, s. 26). På skolen kunne asylets børn få undervisning indtil deres konfirmation, dvs. fra de var ca. 7-15 år. Der var omkring

30 elever, og skolen var både en drenge- og pigeskole. Udgifterne til skolen blev betalt af dronningen (*Beretning*, s. 30).

Undervisningen var præget af Grundtvigs tanker om en fri, dansk børneskole, og blandt lærerne fandtes flere fremtrædende grundtvigianere (Johansen 1950, s. 188). Til forskel fra almueskolen og dennes "mekaniske Udenadslæren" var asylskolens princip at undervise efter "det levende Ord", for derigennem at kunne "vække Barnets Tanker, saa det inderligere kunde tilegne sig den meddelte Lærdom" (*Beretning*, s. 31). Grundtvig var skolens bestyrer, men han stod ikke for den daglige ledelse (Johansen 1950, s. 188).

3 Der skinner en Sol i Lys og Lön

Sangen, skolen og dronningen hyldes i "Der skinner en Sol i Lys og Lön", og man kan spore Grundtvigs forventninger til den nye asylskole og dens princip om at fokusere undervisningen på det levende ord. I sangens sidste to strofer hædres dronning Caroline Amalie og hendes arbejde for asyllets børn. Hun fremhæves for at have åbnet "*Livets Skole*", "Hvor Ordet gaaer til Folkegavn, / Som Straaler gaae fra Sole" (strofe 9).

Skolen eksisterede frem til 1862 og udgjorde i mange år et centrum for grundtvigianismen i København (*Beretning*, s. 24; Johansen 1950, s. 188).

3.1 Melodi

Sangen skulle synges på melodien til "Der stander et Slot i Österrig" (se fx Nyerup 1821, bind 2, s. IV). Denne var oprindeligt en tysk folkevisemelodi, opskrevet i 1600-tallet (*Koralbog til Den Danske Salmebog 2003*, bind 2, s. 46; Mallings 1962, s. 466). Grundtvig skrev ofte sange til netop denne melodi.

4 Anvendt litteratur

- *Beretning om Dronning Caroline Amalies Asyl gennem 75 Aar* (1904) udg. Bestyrelsen for "Dronning Caroline Amalies Legat til Asylet og Asylskolen i Rigensgade". København.
- Hansen, Uffe (1937-1966) *Grundtvigs Salmedigtning. Dens Historie og Indhold*, bind 1-3, bind 2 (1951). Odense og København.
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4, bind 2 (1950). København.
- *Koralbog til Den Danske Salmebog 2003* (2003), bind 1-2. København.
- Mallings, Anders (1962-1978) *Dansk salmehistorie*, bind 1-8, bind 2 (1962). København.
- Nyerup, Rasmus (1821) *Udvalg af Danske Viser fra Midten af det 16de Aarhundrede til henimod Midten af det 18de, med Melodier*, bind 1-2,

bind 2. København.